

NOTAT

– magasin om demokrati og Europa

Tema:
**Hvem skal styre
finansloven?**

Europæisk LO:
**Forkastelig
afstraffelsespolitik**

Professorer:
**Danmarks forhold
til EU på spil**

TEMA:

Finansloven og Barrosos "stille revolution"

2011 bliver et stort år for EU. Det kan blive året, hvor EU udvikler en slags fælles finanspolitik, og ad den vej også rammer for socialpolitik og arbejdsmarkedspolitik.

Baggrunden er den økonomiske krise, der ruller gennem EU. Fra Grækenland til Irland til Portugal, og måske videre til andre lande. Reaktionen er blevet en krisefond på i alt 750 milliarder euro, og en tilpasning af traktaten til en endnu større fond til udlån til medlemslande i knibe.

Og så er der sat noget andet igang, som vil føre EU ind i nye farvande: En række nye lovforslag er under behandling, som vil gøre medlemslandenes økonomiske politik, også finanslovene, til noget der tages nøje stilling til i EU. For at gardere mod nye kriser, siger fortalere, må fælles regler for statens udgifter og for udviklingen på arbejdsmarkedet, lægges i fastere og først og fremmest fælles rammer. De beslutninger er taget, og resten kan komme midt på året.

Formanden for EU-Kommissionen José Manuel Barroso har kaldt det for "en stille revolution." Alligevel er det småt med kendskab og debat i offentligheden.

Derfor er "EU og finansloven" valgt som tema i dette nummer af NOTAT.

Red.

Tre skridt mod fælles økonomisk politik

I EU-jargonen hedder det "økonomisk styring". Under den overskrift har Kommissionen fremsat en række lovforslag, som er på vej gennem den snirklede beslutningsproces. De kan blive ændret undervejs, men konturerne er ved at vise sig. De vigtigste elementer kan beskrives under tre overskrifter som nedenfor.

Det Europæiske Halvår: Finansloven til gennemsyn

Hvert år i april skal hovedtrækkene ved det efterfølgende års finanslov til eftersyn i EU. Det giver Rådet og Kommissionen mulighed for at sende anbefalinger og kommentarer til de enkelte medlemslande. De skal siden fremlægges for de nationale parlamenter, som regel i efteråret. Med andre ord er diskussionen om finansloven begyndt i EU længe før de nationale parlamenter tager stilling. Ordningen, der kaldes "Det Europæiske Halvår" blev vedtaget i september 2010, og er trådt i kraft.

Stabilitetspagten: Opstramning og sanktioner – også til Danmark
Stabilitetspagten er grundlaget for

euroen. Den pålægger medlemslandene at holde gælden højst 60 procent af BNP, og underskuddet på statsbudgettet på højst 3 procent. Overholdelsen af pagten skal nu strammes op. Særligt vil der blive lagt større vægt på nedbringelse af medlemslandenes gæld. Og så skal reglerne for økonomiske sanktioner mod lande, der ikke overholder pagten, strammes. Som noget nyt skal også lande, som ikke har euroen som valuta, kunne straffes. Også Danmark.

Makroøkonomiske ubalancer:

Konkrete henstillinger til finansloven

Ikke alle økonomiske problemer har med gæld og underskud at gøre. Og med et forslag om at sikre "makroøkonomisk balance" i medlemslandenes økonomi, bliver det muligt for EU, d.v.s. Kommissionen og Rådet, at komme med meget konkrete henstillinger til medlemslandene om hvilken økonomisk politik, de skal føre. Står det til Kommissionen, skal medlemslandene bl.a. kunne blive bedt om at ændre på forhold på arbejdsmarkedet, eller at prioritere på en bestemt måde på finansloven. Forslaget omfatter alle medlemslande. Foreløbig er det dog kun euro-landene, der kan rammes af sanktioner, hvis de ikke retter ind. ♦

”Lande vil blive bedt om at sænke lønnen”

Forbundsformand er oprørt over udtalelser fra EU-Kommissionen om at et nyt forslag vil betyde, at medlemslande kan blive bedt om at sænke lønnen i den offentlige sektor.

ARBEJDSMARKED. »Når lønningerne i den offentlige sektor skader konkurrencedygtigheden og prisstabiliteten, så vil det land blive bedt om at ændre sin politik. Og lønudviklingen i den offentlige sektor har selvfølgelig også stor indflydelse på den private økonomi.« Det budskab er ikke til at misforstå. Hvis lønnen er høj, skades konkurrencedygtigheden, og så må den sættes ned.

Ordene er fra en højtstående embedsmand i EU-Kommissionen, Marco Buti, på et spørgsmål fra den tyske avis Die Welt om, hvad et nyt forslag kan betyde for medlemslandene. Buti er departementschef for embedsapparatet for finans og økonomi, og har været dybt engageret i udarbejdelsen af udkastet.

Målet med Kommissionen er regler, der kan forebygge kommende kriser, og mens det nok er et populært mål, er Dennis Kristensen, som er formand for fagforbundet Fag og Arbejde (FOA), oprørt over embedsmandens udtalelse.

»Det er helt uacceptabelt, hvis krisen bruges som påskud for at gribe ind i helt fundamentale forhold på arbejdsmarkedet,« siger han til NOTAT.

Dennis Kristensen påpeger, at da Danmark blev medlem af EU i 1972, skete det med et løfte om, at den danske arbejdsmarkedsmodel ikke ville blive berørt, og at det afgørende for bl.a. løn fortsat ville være forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter.

Mod ubalancer

Forslaget, Marco Buti beskriver, har til formål at imødegå ”makroøkonomiske ubalancer” i medlemslandenes økonomi. Det er en nyskabelse, som vil betyde, at EU kan komme med henstillinger til medlemslandene på områder, der tidligere har været lukket land. I euro-landenes tilfælde vil henstillingerne blive bakket op af sanktioner, hvis et medlemsland ikke følger henstillingen.

Foreløbig vil landene uden for eurozonen slippe med at blive hængt ud og måske udsat for ”gruppetres” fra andre

medlemslande, men Dennis Kristensen tror ikke på, at Danmark på sigt vil slippe for sanktioner:

»Vi kan jo se, hvordan Danmark bevæger sig helt synkront med euro-landene på det økonomiske område. Jeg synes det er klart, at henstillinger er første trin på vej ned ad en trappe, der fører til sanktioner, der gælder alle. Med de store hjælpepakker, der ydes til medlemslande vil man selvfølgelig ikke på sigt acceptere at støtte lande, der ikke er omfattet af de samme krav. Det er et lændeklæde af temmelig transparent stof,« siger han.

S ikke bekymret

Sagen har også været til debat i Folketinget, hvor bl.a. Socialdemokraterne har været bekymret for om pension, løn eller arbejdsløshedsunderstøttelse kunne komme i risikozonen. Kim Mortensen (MF for S) har derfor stillet adskillige spørgsmål til Finansminister Claus Hjort Frederiksen, bl.a. om løn. Ministeren svarede den 13. oktober skriftligt, at han forventer, at der vil blive udvist fleksibilitet fra EU's side, så medlemslandene selv kan vælge de midler, der skal bruges for at få bugt med ubalancerne. Det har været traditionen hidtil, fremhæver ministeren.

Kim Mortensen er tilfreds med ministerens reaktion, men vil følge sagen nøje.

»Han har uddybet svaret på et møde i Euro-paudvalget, så for os er der ikke nogen tvivl om den sag. Men omvendt vil vi også gerne

holde ministeren fast på det, så regeringen ikke lige pludselig laver aftaler, han ikke har fået mandat til. Vi er jo privilegerede her i landet, hvor den slags er noget, der afgøres mellem arbejdsmarkedets parter,« siger han. ♦

Departementschef i Kommissionen Marco Buti (th) med Kommissionens formand Barroso. I september 2010 udtalte Buti, at medlemslandene under et nyt forslag kunne blive bedt om at sænke lønnen i den offentlige sektor.

Hvad er "forkert" politik?

Det er forkert og – for eurolandene – strafbart at have et *offentligt underskud* større end 3 procent af BNP.

I januar 2011 har 24 EU-lande, alle undtagen Estland, Luxembourg og Sverige et for højt underskud.

Det er forkert, men foreløbigt ikke strafbart, at have en *statsgæld* større end 60 procent af BNP. Kommissionen foreslår nu, at en for høj statsgæld, som ikke hølves ned med 1/20 om året skal kunne straffes med bøder blandt eurolandene.

I 2010 havde 14 af de 27 EU-lande en for høj gæld. Blandt eurolandene gjaldt det for 14 af 16, kun Finland og Luxembourg opfyldte gældskravet.

I Kommissionens samlede lovpakke om "økonomisk styring" omtales tre andre centrale begreber:

- * "Makroøkonomiske ubalancer"
- * "Økonomiske indikatorer"
- * "Forsigtig" (engelsk: prudent) økonomisk politik.

Også på de tre områder skal medlemslandene have tallene i orden. Men ingen af de tre begreber er nærmere defineret i lovforslagene. Men i en meddelelse fra juni 2010 (KOM/2010/367) gav Kommissionen følgende eksempler på, hvad man har i tankerne:

- * Betalingsbalancens løbende poster
- * Nettobeholdningen af udenlandske aktiver
- * Reale effektive valutakurser baseret på enhedslønomskostninger
- * En indikator på lønniveauets påvirkning af konkurrencedygtigheden
- * Reale husprisstigninger
- * Statsgælden og den private sektors gæld i forhold til BNP.

Hvem skal straffes – og for hvad?

Indtil videre findes der kun forslag om skærpede sanktioner for eurolandene. Men i den kommende tid er det planen, at der skal fremsættes forslag, så også landene uden for eurozonen, herunder Danmark, skal kunne straffes. Det skal ske ved at tilbageholde støttemidler, herunder landbrugsstøtte. Landbrugsstøtten skal dog alligevel udbetales af den danske stat til landmændene, og sanktionen får derfor nøjagtig samme virkning som en bøde.

Det står klart, at alle EU-lande på sigt skal kunne straffes, hvis underskud eller gæld er for stor. Det er endnu uklart om landene uden for eurozonen skal kunne sanktioneres, hvis de har for store makroøkonomiske ubalancer, og ikke retter sig efter Rådet og Kommissionens henstillinger. Dette vil fremgå af Kommissionens kommende forslag til EU's langtidsbudget – de finansielle rammer for 2014–2020.

Finansloven til EU-check

EU-landenes finanslove skal nu vurderes af både Kommissionen og Ministerrådet før de kan diskuteres og vedtages på hjemmebanen. Får det betydning for demokratiet? Politikerne er uenige.

TOVTRÆKKERI. I år er første gang, EU-landenes finanslove skal vurderes af Kommissionen og Rådet inden de behandles af Folketinget. Hvad kommer det til at betyde? Politikerne er uenige.

»Det vil sætte en klar grænse for de demokratiske muligheder,« siger Per Clausen, Enhedslistens EU-ordfører i Folketinget. Han mener, der bliver opstillet stramme rammer, og at spillerummet for selvstændig økonomisk politik bliver reduceret:

»Den økonomiske politik, den socialdemokratiske regering førte i halvfemserne, ville jo være umuligt at gennemføre, hvis dette vedtages,« mener han.

Ikke et problem

Det er SF's EU-ordfører Pia Olsen Dyhr slet ikke enig i:

»Nej, jeg mener ikke det er problematisk eller har nogle demokratiske konsekvenser. Vi sender allerede i dag økonomiske nøgletal til EU. Forskellen er, at nu sender vi dem på et andet tidspunkt på året. Jeg mener faktisk, det var et større problem for demokratiet, at Grækenland ikke indsendte alle de rigtige tal for deres økonomi,« siger hun med henvisning til, at den græske økonomis alvorlige tilstand ikke blev kendt før 2010.

Heller ikke Venstres EU-ordfører Flemming Møller mener, der er et problem.

»Konsekvensen er først og fremmest, at det kvalificerer beslutningsprocessen i forhold til finansloven. Jeg mener ikke, EU kommer til at få større indflydelse, men det sikrer, at de regler som der er i forvejen kan overholdes,« siger han.

sund fornuft eller magtpolitik?

Stram finanspolitik

Pia Olsen Dyhr er enig i behovet for en "samordnet økonomisk politik", især i krisetider, men hun bryder sig ikke om indholdet som det tegner sig. Hun mener, det bygger på "en rigid monetaristisk politik", der ikke er gavnlige for væksten.

»Her har medlemslandene valgt den forkerte økonomiske politik, der fokuserer på besparelser. Vi havde hellere set øgede investeringer,« siger hun.

At en bestemt form for politik – en stram finanspolitik – følger med i pakken, mener Per Clausen ikke bør være en overraskelse.

»Da man har lavet euroen som man nu har, så er man nødt til at føre en meget stram, koordineret økonomisk politik for at få systemet til at fungere. Men så kan man jo stille det spørgsmål om det er et sådant system man skal have. Men det er bekymrende, for man har snigende afviklet landenes muligheder for at gennemføre sin egen økonomiske politik.«

Flemming Møllers holdning er, at forslagene kommer EU til gode »fordi alle har interesse i en stærk valuta, som er så stærk, at valutaspekulation ikke er en mulighed.«

De enkelte poster

For Per Clausen er der »ingen tvivl om, at det her er begyndelsen til langt stærkere EU-styring af den økonomiske

politik,« herunder arbejdsmarkedspolitikken og finansloven. Det tror Flemming Møller ikke, og Pia Olsen Dyhr er kategorisk:

»Nej, EU kan ikke blande sig i de enkelte poster på finansloven. Det ville være et brud med vores økonomiske selvstændighed og euro-forbeholdet,« siger hun. ♦

Garanti for stram finanspolitik

Ekspert mener EU-gennemsyn helt vil ændre Folketingets behandling af finansloven.

EN BOMBE. Spørger man Peder Nedergaard, der er professor på Københavns Universitet og forfatter til adskillige bøger om EU, er forslagene om øget kontrol med medlemslandenes finanslove et gigantisk skridt. Han mener de vil have "...en regulerende effekt på finanspolitikken, der svarer til atombombens effekt på sikkerhedspolitik".

Det er ikke fordi han regner med, at de nye former for sanktioner vil blive brugt flittigt. Det vil de netop ikke, mener han. Som med atombomben vil de alene være en afskrækkende faktor.

»Jeg tror ikke, man vil bruge de nye muligheder for bødeudskrivning. Men at Rådet og Kommissionen får mulighed for at give

sit besyv med før man vedtager finansloven er af stor betydning, og nok vigtigere end man lige tror. Argumentationslogikken i Folketinget vil skifte.«

Du mener, det vil have stor betydning for, hvordan Folketinget behandler finansloven?

»Ja. De henstillinger, der kommer vil jo give den del af Folketinget, som vil have en ansvarlig økonomisk politik, nogle argumenter, som det vil være svært at argumentere imod. Og selv Socialdemokraterne og SF går jo nu ind for, at man skal holde sig inden for de 3 procents underskud på budgettet,« siger han med henvisning til reglerne for EU's stabilitetspagt. ♦

Fremsynede reformer eller historisk tilbageskridt

Arbejdsgiverne klapper i hænderne. Fagforeningerne protesterer. Reaktionen på forslagene om "økonomisk styring" er vidt forskellige.

DELTE VANDE. "I blæser på alle jeres tidligere erklæringer og er på kollisionskurs med demokratiet!"

Eller:

"Vigtige beslutninger, som skaber de rigtige rammer for hurtige reformer."

Så forskelligt ser henholdsvis fagforeningernes og arbejdsgivernes Europaorganisationer på forslagene til økonomisk styring.

I Danmark har debatten hidtil været reserveret til måske nok så livlige diskussioner i Folketingets Europaudvalg, mens interessen udenfor mødelokale 2-133 på Christiansborg har været begrænset.

I Bruxelles bliver der talt med noget større bogstaver om det samme.

John Monks er generalsekretær for ETUC/EFS (Den Europæiske Faglige Sam-

menslutning, ofte kaldet "Euro-LO"), som også dansk LO er medlem af. Han kalder Kommissionens udspil for et angreb på "det sociale Europa".

»Det minder om Versailles-traktatens afstraffelse af Tyskland efter Første Verdenskrig, og det reducerer EU's medlemslande til halvkolonier«, skrev Monks for nyligt i et brev til Kommissionen.

Bange for markedet

John Monks er skuffet over de manglende politiske reaktioner:

»Vi oplever en finanskapitalistisk krise, men det bliver ikke udnyttet af centrum-venstrepartierne. Det bliver i stedet for udnyttet af nyliberalister, der påstår, at politikken ikke har været liberalistisk nok. Krisepolitikken er vendt mod os i fagbe-

vægelsen, selvom krisen ikke kommer fra arbejdsmarkedet,« siger han til NOTAT.

John Monks ser det klart afspejlet i den aktuelle politiske dagsorden i Bruxelles, herunder forslagene om "økonomisk styring":

»Operationen handler om at redde euroen, og så griber man tilbage til de ortodokse økonomiske løsninger. Politikerne er blevet mere bange for obligationsmarkedet end for den organiserede fagbevægelse, for ikke at tale om befolkningerne.«

Ledelsen for ETUC/EFS påpegede i oktober sidste år, at det nye forslag om overvågning af "makroøkonomiske ubalancer" vil give Ministerrådet og Kommissionen mulighed for at blande sig på områder, hvor de i dag ikke har kompetence, såsom overenskomstforhandlinger og offentlig

Karakterbog og sanktioner

En ny procedure for medlemslandenes økonomiske politik er ved at blive født. Og den har tænder.

OVERVÅGNING OG STRAF. Kommissionens nye pakke med forslag om øget "økonomisk styring" på EU-niveau har bl.a. til formål at stramme op på den såkaldte Stabilitetspagt, der pålægger medlemslandene at holde underskuddet på statens finanser og statens gæld under visse grænser. Men med til pakken hører også en ny opfindelse; en procedure for "uforholdsmæssige ubalancer".

Baggrunden for forslaget er, at en række europæiske lande overholdt stabilitetspagten i flot stil inden krisen, men alligevel fik problemer under finanskrisen. Det gælder f.eks. Irland og Spanien. Ifølge Kommissionen skyldtes dette bl.a. spekulative bobler og problemer med konkurrencedygtigheden. Det er disse "ubalancer", den nye procedure skal rette op på.

Howdan skal det fungere i praksis?

Det første der skal ske er, at det overhovedet skal defineres, hvilke problemer, der skal holdes øje med. Det skal først defineres efter forslaget er vedtaget. Der er uenighed om det skal afgøres af Kommissionen eller af Ministerrådet.

Mens vi altså ikke foreløbig får sikkerhed for, efter hvilke målestokke medlemslandene vil få deres karakterer, så har Kommissionen oplyst, at det *kan* være sådan noget som konkurrencedygtighed, betalingsbalance og tilstedeværelsen af "spekulative bobler".

"Proceduren for uforholdsmæssige ubalancer" indledes når et medlemsland får dårlige karakterer på ét eller flere punkter. Ubalancen skal så oprettes. Sker det ikke, kan Rådet efter forslag fra Kommissionen, insistere på, at der rettes op, og komme med præcise henstillinger om hvordan.

Blandt de eksempler, der er givet af Kommissionen er et krav om at lønnen sænkes i den offentlige sektor, hvis et højt lønniveau vurderes at skade konkurrencedygtigheden i landet.

Systemet skal håndhæves gennem sanktioner over for euro-landene. Foreløbig vil de øvrige lande kun stå over for at blive "hængt ud" og udsat for gruppepres i Rådet.

Forslaget skal efter planen vedtages til sommer. ♦

Euro-LO demonstrerede den 29. september mod EU's krisepolitik (øverst). Ifølge organisationens generalsekretær John Monks (tv.), gør nye forslag om 'økonomisk styring' ondt værre.

neder senere var formanden Jürgen R. Thumann glad for de foreløbige beslutninger, og skrev, at han så frem til kommende vækstfremmende reformer i EU-landene.

NOTAT har spurgt Peter Vertessy, talsmand for Business Europe, om det er korrekt at beskrive forslagene om økonomisk styring som et svar på organisationens drømme, eller ønsker.

»Ja, det kan man godt sige. I store træk,« svarer han.

Også hos European Roundtable of Industrialists (ERT), en sammenslutning af erhvervsledere – som bl.a. rummer en enkelt dansker, fra A.P. Møller – er der god overensstemmelse mellem forslagene til "økonomisk styring" og foreningens visioner. ERT har ikke udtalt sig direkte om dem, men Dennis Kredler, der er ansvarlig for strategi og internationale relationer, peger på, at ERT i år har opfordret til at

det sikres, at lande der ikke overholder Stabilitetspagten skærer ned på offentlige udgifter, f.eks. gennem pensionsreformer eller ved at indføre mere brugerbetaling på sundhedsområdet.

En snart af 1919

De opfordringer fra ERT og Business Europe gør ikke ligefrem fagbevægelsen ETUC/ESF mere venligt stemt.

»Jeg tør ikke sige om det vil være muligt at gøre forslagene mere lempelige. Men jeg ved, at stemningen i Ministerrådet og i centralbanken ECB er, at nu gælder det om at være hårde. Når et bureaukrati først har sat sig noget i hovedet, så er det kun det som duer,« siger John Monks

Siger I så nej til den fremlagte lovpakke om økonomisk styring?

»Det gør vi. Den slags styring er ikke noget vi støtter. For os at se er det et tilbageskridt til økonomisk politik som i 1930'erne, med en snart af Versailles-traktaten fra 1919. Det er en afstraffelsespolitik, landene bliver udsat for - ikke en hjælpende hånd.« ♦

service. Det opfattes til gengæld som positivt af arbejdsgiverorganisationen Business Europe, hvor Dansk Industri og Dansk Arbejdsgiverforening er medlemmer.

Afstraffelse og kontrol

Business Europe har hilst de aktuelle forslag velkommen adskillige gange; nogle gange som opfordringer op til EU-møder, andre gange som en positiv reaktion bag efter.

I en erklæring fra oktober sidste år anbefalede Business Europe at afstraffe lande med for stor gæld, at indføre automatiske sanktionsbeslutninger, og at gennemføre øget kontrol med landenes økonomiske politik, herunder arbejdsmarkedspolitik.

I et åbent brev til EU-ledelsen to må-

Daværende økonomiminister Marianne Jelved sagde i 1996, at traktaten hindrer Danmark i at blive straffet for brud på euro-reglerne. Nu er der sanktionsmuligheder på vej.

Ikke strafbar – endnu

Danmark kan ikke straffes for sin økonomiske politik. En økonomiminister har sagt, at det ville stride mod traktaten. Men nu er der alligevel ændringer på vej.

SANKTIONER. Der er nye regler på vej i EU for Den Økonomiske og Monetære Union. Og én af nyskabelserne er, at lande uden euroen skal kunne sanktioneres. Sker det, vil det stride mod Nyrup-regeringens udmelding om Danmarks pligter og rettigheder. I februar 1996 sagde daværende økonomiminister Marianne Jelved (RV) på Folketingets talerstol:

»Vi har ingen ønsker om at ændre i den del af traktaten, og derfor kan der heller ikke blive nogen ændringer i forhold til den virkelighed og det regelsystem, vi kender i dag. Og når vi ikke er med i den tredje fase, er vi heller ikke underlagt sanktioner, og man kan ikke lave om på det system, undtagen hvis man laver om på traktaten. Det vil jeg gerne understrege.«

Femten år senere siger hun til NOTAT: »Den udtalelse står jeg ved.«

Det er ØMU'en, Marianne Jelved taler om, og det er klar snak. Danmark kan ikke straffes for en forkert økonomisk politik.

Mandat til nye muligheder

At Danmark ikke kan straffes ser ud til at blive gentaget i regeringens oplæg til forhandlinger om styrket økonomisk styring: »I forhold til sanktioner støtter rege-

ringen, at de eksisterende sanktionsmuligheder i traktaten og pagten fortsat kun skal gælde for eurolandene, og at pagtens styrkede sanktioner i form af tidligere og mere gradvise deponeringer og bøder kun skal gælde for eurolande,« med finansministerens formulering.

Men...

I det samme forhandlingsoplæg som regeringen fik mandat til den 15. oktober tales om nye sanktionsmuligheder, der også vil omfatte lande udenfor euroen. Og det går regeringen ind for, sagde finansminister Claus Hjort Frederiksen:

»Regeringen støtter endvidere taskeforcens ventede forslag om, at der i trin to skal indføres nye sanktionsmuligheder med den bredest mulige relation til EU's budget, som omfatter både eurolande og lande uden for euroen, og hvor alle lande har stemmeret, og som spejler sanktionerne for eurolandene.«

I samme åndedrag understreger ministeren, at de nye sanktioner skal være i overensstemmelse med det danske euroforbehold.

Bag det mandat står nu alle Folketingets partier undtagen Dansk Folkeparti og Enhedslisten. ♦

Sanktioner uden bøde

Uden fortilfælde men særdeles effektivt siger professor Marlene Wind om tilbageholdelse af EU-støtte i stedet for bøde.

AUTOMATSTRAFFE. Forslagene om at bruge indefrosne udbetalinger på EU-budgettet som en slags indirekte bøder er endnu ikke nedfældet i konkrete lovforslag.

Fleere navnkyndige eksperter i EU-ret som NOTAT har henvendt sig til, ønsker af den grund ikke at kommentere forslaget.

Men Marlene Wind, professor i statskundskab og leder for Center ved Europæisk Politik ved Københavns Universitet, siger:

»Jeg forstår du mener, at det er en lidt mystisk måde at gøre det på, men

min hurtige kommentar er, at det vil være særdeles effektivt. På den måde vil alle lande blive stillet lige – store som små – og man undgår at få en politisk vurdering i Ministerrådet om hvorvidt sanktioner skal udløses eller ej, og hvor der er en risiko for at sanktionerne aldrig bliver til noget.«

Halv og hel automatik

Marlene Wind hentyder her til et strids spørgsmål, hvor Frankrig har talt for politiske vurderinger inden der uddeles bøder, mens Tyskland, og andre, vil have en

automatisk proces hvor synderne bare skal betale ved kasse 1.

Udgangen af den strid er foreløbig et kompromis om halvautomatiske beslutninger: Sanktioner af lande skal besluttes af Ministerrådet men med omvendt afstemning. Der skal et kvalificeret flertal af stemmer til for at afvise, og ikke som i dag, for at vedtage, sanktioner.

Men hvis lande straffes med at penge, som de skulle have fået fra EU, ikke kommer til udbetaling, kan den proces gøres helt automatisk.

Penge til for eksempel landbrugsstøtte vil blive indefrosset så snart et land har overtrådt nogle bestemte grænseværdier.

"Tak for krisen, Grækenland"

I Bruxelles bobler beslutningstagerne af selvtilid. At dømme efter en konference ser de kun én hindring for effektiv EU-finanspolitik; medlemslandenes regeringer.

REPORTAGE. Stemningen er præget af en særlig kopsånd, når Kommissionen indbyder til konferencer. Det var den også den 12. januar, hvor der var inviteret til oplæg og debat om "økonomisk styring" – de forslag, der skal tages stilling til i år om en mere fælles økonomisk politik. Tidspunktet var ikke tilfældigt. Den uge blev der taget et første stort skridt mod en slags fælles finanspolitik. Den nye procedure for behandling af medlemslandenes finanslove for det efterfølgende år, kaldet Det europæiske halvår, blev åbnet for første gang.

Tak til krisen

Det var et stort øjeblik for Kommissionen, der foreslog samme procedure for fem år siden, men blev afvist af medlemslandenes regeringer i Ministerrådet. Daværende EU-kommissær Mario Monti, som talte på konferencen, så nu mere lyst på fremtiden:

»Den græske krise har udvirket det mirakel, som dette enormt vigtige skridt mod en politisk union udgør – sagt i al forsigthighed. At fyre fra resten af Europa kan diskutere jeres nationale finanslove i seks måneder inden medlemmerne af de natio-

nale parlamenter får mulighed for det, har måske ikke politisk union som overskrift, men til en vis grad har det alligevel. Derfor: tak til Lissabon-traktaten! Tak for den græske krise! Vi har gjort et kæmpe strukturelt fremskridt,« sagde Monti.

Stramninger

Kommissionen har en klar vision om, hvilke retningslinjer, der skal bruges, når medlemslandene skal have råd til finanslovene fra Bruxelles. Den står på hurtig nedbringelse af gæld og underskud, og et prominent virkemiddel er reformer af pensionssystemerne. Denne tråd blev da også taget op i en tale af Kommissær Olli Rehn.

Det fik et socialdemokratisk medlem af Europa-Parlamentet, finske Liisa Jaakonsaari, til at komme med hvad hun kaldte et "ulykkeligt budskab":

»Vi er jo alle enige, men vi har jo testet den politiske vilje så mange gange, og den dagsorden er tit endt med at føre til støtte til populistiske af forskellige slags, herunder euro-skeptikere.«

fortsættes næste side...

Penge til for eksempel landbrugsstøtte vil blive indefrosset så snart et land har overtrådt nogle bestemte grænseværdier.

Lettelse for Løkke

»Det vil være smertefuldt for alle lande at blive ramt, og det vil give ophav til en masse intern ballade. Helt klart vil de nye medlemslande nok føle sig mere ramt end de gamle,« vurderer Marlene Wind.

Findes der noget fortilfælde hvor man har brugt EU-budgettet på den her måde?

»Ikke noget jeg har hørt om.« ♦

Tidligere EU-kommissær Mario Monti udtrykte taknemmelighed til den græske krise på en konference om "økonomisk styring" i januar.

...fortsat fra forrige side

I medlemslandene, sagde hun, er der derfor kun få, der opfordrer til at gennemføre reformerne, og hun ville derfor vide, hvordan man kunne gøre dem mere "sexede".

Det så Kommissær Rehn nu ikke som et uoverstigeligt problem. Nye tider er på vej, vurderede han.

»Det er jo et af de afgørende spørgsmål: Hvordan vi kommunikerer med borgerne om reformerne. Efter min mening er der en øget krisebevidsthed,« sagde han og henviste til, at det var lykkedes regeringer i Sverige, Letland og Grækenland at blive genvalgt efter at have fulgt en reformkurs.

Varm opbakning fra parlamentet

EU-Parlamentet var stærkt til stede i debatten, og indlæggene fra dén kant var stålsatte udtryk for solidaritet med Kommissionens planer. En paneldeltager turde godt forudse parlamentets samlede holdning:

»Vores forslag vil være mindst lige så stærke som Kommissionens, og vi vil bekæmpe forsøg fra Rådet på at udvande dem...og jeg tror, jeg har hele Parlamentets opbakning, når jeg siger, at vi vil være forenet i kravet om en mere udstrakt brug af EU-beslutningsprocessen, og mere automatiske sanktioner,« sagde den hollandske konservative parlamentariker Corien Wortmann-Kool, som er en af de hovedansvarlige for forslagernes behandling i parlamentet.

Hun forestillede sig, at hvis medlemslandene i fremtiden strittede imod reformer – det kunne være af pensionssystemet – så måtte Kommissionen offentliggøre sine krav, og få offentligheden til at lægge et pres. En original taktik i betragtning af de reaktioner, pensionsreformer hidtil har fremkaldt i Europa.

Et historisk øjeblik

Det blev formanden for Kommissionen José Manuel Barroso, som afrundede konferencen med de store armbevægelser.

»Vi befinder os i et historisk øjeblik for Europa,« sagde han.

For ham mangler der kun handling fra medlemslandene for at omsætte det i en mægtig fremtid:

»Hvornår er medlemslandene parate til at tage virkelige skridt hen mod en økonomisk politik, der er forenelig med de mål, de selv har sat sig? Og hvis det ikke er os på det europæiske niveau, som gør et behjertet forsøg på at opmuntre dem til at tage de beslutninger, hvem vil så gøre det?«, sluttede Barroso. ◆

Dansk godkendelse af EU

Slut med bogholder-mentaliteten. Nu vi får et hovedeftersyn af Danmarks forhold til EU. Sådan vurderer juraprofessor Peter Pagh den kommende retssag om godkendelsen af Lissabon-traktaten.

GRUNDLOV PÅ PRØVE. Den 11. januar afsagde Højesteret dom i en sag, som indeholder politisk sprængstof. Dommen betyder, at både Grundloven og Danmarks forhold til EU kommer på prøve.

En enig Højesteret mente, at Folkeafstemningskomitéen, der består af 35 danskere, har ret til at få undersøgt om regeringen og Folketinget godkendte Lissabon-traktaten på den rigtige måde.

Sagsøgerne, som de 35 personer bliver kaldt på jursprog, var både overraskede og glade da Højesteretspræsident Børge Dahl læste dommen op.

»Så skulle vi have taget champagne med alligevel,« lød en spontan kommentar i retssalen.

»Tillykke til os, tillykke til danskerne og demokratiet. Højesteret har opfyldt sin rolle som den tredje statsmagt,« sagde komitéens talsmand Helge Rørtoft-Madsen.

Dommen giver ikke de 35 ret i sagens kerne. Det har Højesteret ikke taget stilling til. Men på grund af tvistens "generelle og indgribende betydning" har de 35 fået ord for, at de har en "væsentlig interesse" i at få sine påstande prøvet. Det giver dem ret til at føre sagen – en mulighed, landsretten tidligere har afvist.

Opgør med fornægtelser

Advokat Karen Dyekjær, som har ført sagen på vegne af de 35, var meget tilfreds med rettens motivering:

FOTO: KELD NAVNTOFT/SCANPIX 2011

Ole Krarup (tv.) forlader Østre Landsret den 28. oktober efter en dom i Landsretten. Landsretten mente ikke, at Folkeafstemningskomitéen skulle have mulighed for at føre sag mod regeringen for brud på Grundloven i forbindelse med godkendelsen af Lissabon-traktaten. Den dom er nu omstødt af Højesteret.

”Fuldstændigt uafklaret”

Det store ubesvarede spørgsmål i sagen kan skrives kort: *Hvad hvis sagsagerne får ret?*

»Konsekvenserne vil være kæmpestore og fuldstændigt** uafklarede. Det vil i første omgang være Danmarks problem,« udtalte Peter Biering fra Kammeradvokaten til Ritzau efter Højesterets dom.

Ole Krarup, som har ført sagen for Folkeafstemningskomitéen er – næsten – sikker på følgerne:

»Det vil betyde, at traktaten ikke er gyldig. Man må begynde forfra, og måske holde en folkeafstemning, eller finde på forskellige fiflerier. Det er hvad jeg kan sige på nuværende tidspunkt. Den situation er aldrig opstået før, og det er noget uklart. Men EU kunne jo finde på at sige, at det er Danmarks problem, og det kan man sikkert godt argumentere for.«

”Hjallerup marked”

Peter Pagh mener, at det i første omgang er Danmark, som får et problem:

»Lissabon-traktaten falder ikke væk fordi den ikke er indgået på en gyldig måde i Danmark. Det er helt klart i følge folkeretten. De andre lande har en ret til at forvente, at Danmark har ratificeret traktaten, når det er hvad de har fået at vide. Kun EU-domstolen vil kunne ophæve traktaten.«

Situationen ville have været anderledes, hvis Danmark havde taget forbehold for en retssag på forhånd, sådan som Tjekkiet, Tyskland og Irland gjorde det, påpeger Peter Pagh:

»Men her var holdningen, at der ikke fandtes en søgsmålsret, til forskel fra i Tyskland, hvor man også tager oplagte tabersager alvorligt. Nu fremstår det danske system som det rene Hjallerup marked,« siger han. ♦

traktat for retten

»Vi havde flere argumenter men Højesteret mente, at alene at Lissabon-traktaten ændrer på kompetencen mellem institutionerne var nok. Det er et opgør med hele det fornægtelsespolitiske syn på Danmarks forhold til EU.«

Det er Peter Pagh, professor i EU-ret ved Københavns Universitet ikke uenig i. Han kalder den kommende retssag principielt interessant, uanset udgang:

»Højesteret åbner op for et hoveddeftersyn af paragraf 20 (i Grundloven, om afgivelse af suverænitet – red). Det er noget andet end den lidt bogholderagtige tilgang til suverænitetsafgivelse, som vi hidtil har kendt.«

Lugede ud

Danmarks officielle holdning, der er udmøntet af Justitsministeriet, har gennem årene været, at der kun afgives suverænitet, når EU får nye beføjelser fra med-

lemslandene, ikke når magtbalancerne ændres.

Under det tyske EU-formandskab i 2007 blev der derfor luget ud i Lissabon-traktaten på syv områder – blandt andet om konsulær beskyttelse, og rumpolitik. På de områder var der en formel ”risiko” for, at en dansk folkeafstemning ville blive nødvendig, fordi der kom nye områder at lovgive på for EU.

Til gengæld blev der ikke lagt vægt på, at EU-Parlamentet fik øget indflydelse, og at medlemslandene tabte deres vetoret på nye områder.

»Er den ændring i sig selv så omfattende at det indebærer en suverænitetsafgivelse?« spørger Peter Pagh.

Han mener ikke, svaret giver sig selv.

»Jeg forstår ikke statsministerens bastede afvisning om, at der ikke er noget at komme efter. Det er jo ikke blevet prøvet før,« siger Peter Pagh.

Månedens interview:

Demokratiets tilstand

NOTAT tager pulsen på demokratiets tilstand – i Danmark og Europa. Vi interviewer en person, som på den ene eller anden måde har gjort sig tanker om, hvordan det går med den demokratiske debat og borgernes indflydelse på samfundsudviklingen.

De europæiske forbrugere står relationer til institutioner, der vægter markedet højt og beslutningsprocesser, der ofte er præget af en pengestærk industri. Men der er grænser. Camilla Hersom, der er formand for Forbrugerrådet, mener

Forbrugere

FORBRUGERMAGT. Forbrugerrådet har siden sin oprettelse i 1947 med succes kæmpet for at give forbrugere bedre beskyttelse og overblik. "Der bliver lyttet til os, når vi siger noget," som formanden for Forbrugerrådet Camilla Hersom udtrykker det. Både i regeringen, virksomhederne og i befolkningen, hvor Forbrugerrådet ifølge flere undersøgelser har en høj troværdighed.

Hvad betyder det så, at stadig flere forbrugerrelaterede spørgsmål i dag bliver afgjort i EU frem for i Danmark? Det betyder ifølge Camilla Hersom blandt andet, at den lovgivningsmæssige agenda i udgangspunktet er præget af et bestemt fokus:

»Hos beslutningstagerne i EU er man opmærksomme på de strukturelle ting, og det er jo meget sådan noget med vækst, udvikling, konkurrencekraft, eksport-import, arbejdspladser og den type ting – og ikke så meget den enkelte forbruger.«

Derfor er forbrugerbeskyttelsen under pres i lande med et højt beskyttelsesniveau. Alligevel er der grund til optimisme, for de europæiske forbrugere har i dag ifølge Camilla Hersom usædvanligt gode muligheder for at erobre dagsordenen:

»Hvor man for ganske få år siden var dybt afhængige af de etablerede medier for at få noget sat på dagsordenen, kan man i dag i langt højere grad gøre det selv. Vi oplever, at der er en meget stor opmærksomhed på mange af de kampagner, vi laver, hvor vi så kan aktivere forbrugere. Og vi er ikke bare "begrænsede" til at henvende os til politikere og embedsfolk og traditionelle beslutningstagere, men kan tage direkte fat i producenterne. Og hvis der er noget, man har respekt for, når man er producent, så er det forbrugernes dom. En producent eller en virksomhed har jo ikke lyst til at blive hængt ud som dem, der klistrer kød sammen eller tilsætter skadelige stoffer til deres produkter eller er ligeglade med deres forbrugere. Den for-

rt svagt i et EU med
ere end forbrugerne
domineret af en
nd til optimisme,
nd for Forbrugerrådet.

re, foren jer

brugermagt, der ligger i det, kan vi aktivere på en helt anden måde i dag, end man kunne for bare ti år siden.»

Men den europæiske forbruger står først og fremmest i skyggen af det indre marked.

Udvidelsen kappede den sidste bastion

Mens Camilla Hersom er på det rene med, at både EU-domstolen, EU-Kommissionen og i EU's Ministerråd ofte har været mere fokuseret på markedet og på arbejdspladser end på forbrugere, så mener hun, at også andre faktorer har sat forbrugerinteresser i skyggen:

»Det er meget tydeligt, at de nye lande, der er kommet med efter udvidelsen, kommer fra en anden tradition. Det at have en stærk forbrugerorganisation forudsætter jo, at der er et marked; ellers opstår den bevægelse ikke,« siger Camilla Hersom, og fortsætter:

»Det betyder jo ganske meget for vores arbejde i det europæiske system, fordi forbrugerbevægelserne er sluttet sammen i det der hedder BEUC, som er paraplyorganisation for de europæiske forbrugerorganisationer, og der er altså ikke særlig meget muskel i den østeuropæiske del nu.«

Det er også afspejlet på det politiske plan i EU:

»Det har også betydet noget i den forstand, at vi har været vant til, at der var meget stor lydhørhed over for, hvad vi sagde, i Europa-Parlamentet, fordi Europa-Parlamentet er direkte folkevalgt, hvor der måske har været en tendens til, at man på ministerrådsniveau har haft mere fokus på arbejdspladser og virksomheders vilkår og den slags. Det har virkelig været Europa-Parlamentet, der har taget den enkelte forbrugers vilkår op; og også dér oplever vi, at vi ikke kan regne med det samme nu, som vi kunne for år tilbage.«

Imidlertid er de østeuropæiske forbru-

gerorganisationer stærkt på vej – blandt andet takket være assistance fra Forbrugerrådet i Danmark og med støtte fra EU:

»De kommer, og det går hurtigt for dem at bygge det op, men det er meget meget tydeligt, at det har påvirket vores arbejde dramatisk.«

Beslutninger i embedsmandsgrupper

Noget andet, der har påvirket forbrugerorganisationernes vilkår, er tendensen til at flytte detailbeslutninger over i komitéer ledet af EU-Kommissionen. Det kaldes komitéprocedure. I disse komitéer sidder embedsmænd og tager beslutninger, som tit er væsentlige for forbrugerne. Her vil Forbrugerrådet gerne være til stede med råd og vejledning.

»Der bestemmer de sådan noget som sikkerhedskriterier. Som f.eks. om hvornår et komfur er sikkert nok til, at det kan sælges som et komfur over hele EU. Det er et dybt teknisk kompliceret spørgsmål. Og det er et supervigtigt spørgsmål. Det er dødsensvigtigt, at vi sidder med der, også fordi jeg kan love dig for, at de virksomheder og brancher, som har interesse i det her, de er der, fordi for dem er det jo liv og død, hvordan de der kriterier bliver,« siger hun.

»Men min påstand er, at selvom det er en udfordring for os, så er proceduren en fordel. For det ville være en katastrofe, hvis det var parlamentarikere, der skulle sidde og forholde sig til det her,« siger Camilla Hersom og uddyber, at så ville detailbeslutningerne i for høj grad præges af tilfældigheder, uvidenhed og lange uoverskuelige beslutningsgange.

Det store problem for Camilla Hersom og de europæiske forbrugerorganisationer er, at de har få ressourcer i forhold til industrien:

»Vi har adgang, men vi har ikke ressourcer. Det er det, der er problemet,« og

BLÅ BOG

Camilla Hersom har været formand for Forbrugerrådet siden 2006. Hun er tidligere fuldmægtig i Finansministeriet og i Erhvervsfremmestyrelsen. Medlem af Det Radikale Venstre, og opstillet til Folketinget.

derfor kan forbrugerorganisationerne ikke tilnærmelsesvis sidde med i alle de fora, de burde sidde med i.

»Så vi skal også have sat lyskeglen på netop de der komitéprocedurer, og vi skal have fundet ud af, hvordan organiserer vi dem på en måde, så det bliver demokratisk. Og i min optik, så betyder demokrati i den sammenhæng blandt andet, at alle interesser er blevet hørt.«

Forbrugernes EU – vejen frem

På trods af de hårde odds fremhæver Camilla Hersom, at forbrugerbevægelserne også har haft sejre i EU. Som f.eks. med at få indført EU-lovgivning med kemikalier (det såkaldte REACH-direktiv), at få fjernet kødkliester og gift i sutter.

Hun mener, at de europæiske institutioner har meget at vinde ved at lytte til forbrugerne.

»Jeg synes, man burde tage forbrugerne alvorligt i EU. Vi har et indre marked, som handler om fri bevægelighed for fire kræfter; for arbejdskraft, varer, tjenester og kapital. Men hvem er det, det indre marked skal være til for? Det skal da være til for os som forbrugere! Og det har man ikke haft tilstrækkelig fokus på, og det fatter jeg ikke. Jeg tror nemlig, man kunne gøre projektet mere nærværende for folk, ved at det ikke kun handlede om tunge møder og standardisering, men ved, at det også handlede om noget helt konkret.« ♦

TALERSTOLEN

**Af Britta Thomsen,
medlem af
EU-Parlamentet,
Socialdemokraterne**

Fælles front mod fattigdom i EU

Nytåret 2010-11 markerede afslutningen på EU's år til bekæmpelse af fattigdom. 84 millioner EU-borgere lever i dag i fattigdom, og målet for 2010 var at sætte fokus på, hvordan vi kan sikre et europæiske fællesskab, hvor alle har mulighed for et godt liv uden fattigdom. Tidligere statsminister og nu formand for de europæiske socialdemokrater Poul Nyrup indledte året med at minde om, at tidligere tiders fokus på friværds og fladskærme nu overalt i Europa er erstattet af frygten for arbejdsløshed og finanskrisen. 2010 blev dog ikke året, hvor vi for alvor fik sat fokus på fattigdom og social udstødelse i Danmark. Fattigdomsåret har vel nærmest været den bedst bevarede hemmelighed i 2010. VK-regeringen med socialminister Benedikte Kiær i spidsen har desværre ikke taget kampen mod fattigdom alvorligt nok. I julen søgte flere familier end nogensinde før om julehjælp, og på herberger i alle større byer stod hjemløse i kø for en varm seng at sove i.

I Europa-Parlamentet har vi derimod haft mange gode bud på, hvordan vi ved hjælp af en koordineret indsats fra alle EU-landene kan bekæmpe fattigdom og social udstødelse. Jeg har især været optaget af at skabe bedre vilkår for EU's mange hjemløse. Hjemløshed er den mest ekstreme form for social deroute, og hvis vi i EU fortsat vil værne om dem der har det sværest, er det en form for social udstødelse vi simpelthen ikke kan acceptere. Mange hjemløse i Danmark kommer fra andre EU-lande, og fælles løsninger er nødvendige. Jeg har derfor sammen med fire andre europa-parlamentarikere taget initiativ til, at EU skal udvikle en langsigtet og realistisk strategi mod hjemløshed. På Strasbourg-samlingen i december lykkes det endelig at få det nødvendige flertal i Europa-Parlamentet for en samlet erklæring. Det er derfor nu op til Europa-Kommissionen at tage det næste skridt. For at en sådan strategi skal have nogen effekt kræver det dog politisk vilje – både fra europæisk og dansk side. Mit håb er derfor, at regeringen til trods for at have glemt det europæiske fattigdomsår, ikke glemmer at fattigdom er et alvorligt problem både i Danmark og i resten af EU.

Siden sidst
NOTAT.dk

Tekst: Sven Skovmand

Ungarns formandskab giver problemer

Den 1. januar 2011 overtog Ungarn formandskabet i EU, og det gav problemer fra starten. For samme dag trådte en ny lov i kraft, og den indskrænker pressefriheden kraftigt. Den er gennemført af premierminister Viktor Orban, hvis parti i maj 2010 fik 68 procent af mandaterne i det ungarske parlament.

Efter loven kan der gives bøder på op til 700.000 kroner til aviser, der bringer "politisk ubalanceret rapportering" eller "fornærmelse af menneskers værdighed". Elektroniske medier kan få bøder på op til 5,4 millioner kroner, oplyser Weekendavisen den 7. januar.

Den 7. januar krævede 70 forfattere og politikere, deriblandt den tidligere tjekkiske præsident Vaclav Havel, at EU skrider ind over for Ungarn. Og den 11. januar erklærede EU's kommissær for telekommunikation, Nellie Kroes, at den ungarske lov strider mod EU's regler.

Premierminister Orban vil dog først handle, når der foreligger en juridisk vurdering fra EU-Kommissionen.

Se artiklen »Ungarns formandskab giver problemer« på Notat.dk

Rumænien og Bulgarien slipper ikke for visa

Når mange illegale indvandrere søger at komme ind i Grækenland, skyldes det, at Rumænien og Bulgarien i modsætning til Grækenland ikke er omfattet af Schengen-aftalen, og derfor ikke giver let adgang til andre EU-lande. Og det bliver næppe ændret foreløbig.

Indenrigsministrene fra Tyskland og Frankrig advarer mod at optage de to lande på grund af deres omfattende korrupsion, oplyser Jyllands-Posten.

Denne handling har ifølge EUobserver.com den 4. januar gjort den rumænske regering så rasende, at den truer med at bruge sin veto over for Kroatien, der ønsker at blive medlem af EU.

Se artiklen »Rumænien og Bulgarien slipper ikke for visa« på Notat.dk

Vognmænd frygter EU-lempelse

Et EU-direktiv om krav til vognmænd har skabt stærk bekymring blandt danske vognmænd. De frygter, at det vil blive »en ladeport for konkursryttere og plattenslagere«, oplyser Børsen i artiklen »Åbner ladeport for konkursryttere« den 11. januar 2011.

Regeringen har netop fremsat et lovforslag, der indfører reglerne i direktivet i Danmark. Det indebærer, at der i fremtiden kun skal kræves en egenkapital på 70.000 kroner, hvor kravet i dag er 150.000. Samtidig afskaffer man kravet om en obligatorisk uddannelse.

Se artiklen »Vognmænd frygter EU-lempelse« på Notat.dk

Grækenland vil bygge grænsemur

Den græske regering har besluttet at opføre et hegn ved grænsen til Tyrkiet. Det sker for at forhindre illegale indvandrere i at komme ind i landet.

Planen har mødt modstand fra blandt andre FN's højkommissariat for flygtninge, men ifølge EUobserver.com den 12. januar har den ikke mødt modstand fra tyrkisk side. Den tyrkiske premierminister Erdogan siger, at det har gjort indtryk på ham, at 200 indvandrere hver dag krydser den græsk-tyrkiske grænse, og at Grækenland allerede har en million illegale indvandrere.

Se artiklen »Grækenland vil bygge grænsemur« på Notat.dk

Vil forbyde farligt stof i børneprodukter

Miljøminister Karen Ellemann erklærede kort før jul, at hun til marts vil fremsætte forslag om stofferne propyl- og butylparaben i cremer og andre produkter til småbørn. Det oplyste Politiken den 20. december i artiklen »Bruxelles kan bremse forbud mod parabener i børneprodukter«.

Forbuddet vil møde modstand i EU-Kommissionen, fordi det strider mod fælles regler om kosmetik. Men Karen Ellemann regner ikke med, at Kommissionen vil lade sagen komme for EU-domstolen. Da regeringen i marts 2010 forbød det farlige stof bisphenol A i sutteflasker og andre produkter til børn, besluttede Kommissionen faktisk at ændre reglerne.

Se artiklen »Vil forbyde farligt stof i produkter til børn« på [Notat.dk](#)

Skal EU vogte grænseovergang i Gaza?

På et møde i Jerusalem har EU's "udenrigsminister" Catherine Ashton forhandlet med den israelske regering om en lempelse af embargoen af Gaza ved at genåbne grænsen til Egypten, oplyser EUObserver.com den 6. januar.

Forhandlingerne er udtryk for, at EU nu føler sig tvunget til at gå mere aktivt ind i striden mellem Israel og palæstinenserne. EU's hidtidige holdning blev den 9. september 2010 kritiseret af en gruppe anerkendte politikere, deriblandt den tidligere tyske forbundskansler Helmut Schmidt og den tidligere leder af EU's udenrigstjeneste Javier Solana.

Gruppen opfordrede bl.a. EU til at boykotte varer fra de israelske bosættelser i de besatte områder, hvis man ikke straks indstiller enhver form for udvidelse af disse bosættelser.

Se artiklen »EU forhandler om at vogte overgang i Gaza« på [Notat.dk](#).

Aktiv EU-debat

Pressens demokratiske ansvar

Debatmøde den 10. februar 2011 kl. 17 – 18.30 i København. Mød DR-journalisten **Mads Brügger**

Hvorfor er Spanien i krise?

Debatmøde den 24. februar 2011 kl. 17 – 18.30 i København. Lektor på CBS **Svend Erik Hougaard Jensen** fortæller.

Kan EU afvænes fra kul og olie? - og hvad er Danmarks rolle

Debatmøde lørdag den 5. marts 2011 kl. 13 – 15 i København. Mød MEP **Dan Jørgensen** og repræsentant fra regeringen.

Hvorfor skal finansloven godkendes i EU?

Debatmøde den 3. marts 2011 kl. 17 – 18.30 i **Århus**.
Debatmøde den 10. marts 2011 kl. 17 – 18.30 i **København**.

Estland, Letland og Litauen

8-dages studierejse den **28. maj - 4. juni** 2011.
En unik tur. Hvordan er det gået landene efter 7 år i EU?

Læs mere på [www.deo.dk](#)

Se program og tilmeld dig på [www.deo.dk](#) eller telefon 70 26 36 66

Redaktion: NOTAT, Christiansborg, 1240 København K. redaktionen@notat.dk
I redaktionen: Kenneth Haar (ansv.), Luise Hemmer Pihl, Páll Helgi Hannesson, Staffan Dahllöf, Michael B. Lauritsen, Rasmus Nørlem Sørensen & Sven Skovmand.

Udgivet af DEO i samarbejde med EUDemokraterne som får tilskud fra Europa-Parlamentet.

Forside: Kommissionsformand José Manuel Barroso og Statsminister Løkke Rasmussen

Abonnement: NOTAT, Nordkystvejen 2 F, 8961 Allingåbro, tlf. 86 48 16 00, notat@notat.dk CVR nr.: 18411008

Lay-out og tryk: NOTAT Grafisk, 86 48 16 00

ISSN: 1603-7480

NOTAT
- magasin om Demokrati & Europa

Af **Emilie Turunen**,
medlem af
EU-Parlamentet, SF

Pension, pension og atter pension

Hjemme i Danmark på juleferie. Medierne er i selvsving efter Statsministerens lancering om afskaffelse af efterlønnen. Han gør sig umage foran kameraet for at udvise ansvarlighed, mens Helle Thorning-Schmidt slår et slag for solidariteten med de nedslidte.

Ankommer kort efter nytår til Bruxelles. Første møde i Den Grønne Gruppe, som SF er en del af i Europa-Parlamentet, handler om pensioner. Dagen efter kommer Kommissionen med deres vækstansbefalinger for 2011: pensionsalderen bør hæves og efterlønsordninger skal afskaffes i alle medlemslande. Det borgerlige ekko hænger i luften.

Hvad foregår der? Hvad end jeg er i København eller Bruxelles tales der om tilbagetrækning, pensionsalder og efterløn.

Er der noget om snakken? Javist er det betragtelig udfordring for de europæiske lande at få økonomien til at hænge sammen på det lange stræk: demografien viser, at der kommer langt flere ældre og langt færre i den arbejdsdygtige alder. Spørgsmålet er hvilke løsninger, der findes.

På gruppemødet i den Grønne Gruppe konstaterer jeg det, som jeg gang på gang bliver begejstret over i Europa-Parlamentet: at vi grønne medlemmer fra Frankrig, England, Tyskland, Estland, Belgien, Danmark osv. nok er fra forskellige lande, men enes om de grundlæggende værdier: alle borgere har ret til en tryk alderdom, ældrefattigdom skal bekæmpes, vi skal sikre et arbejdsmarked der ikke slider folk ned, vi skal sikre fleksibilitet for de seniorer der vil arbejde længere, vi skal se på hvornår man indtræde på arbejdsmarkedet, og der skal sikres en bæredygtig finansiering. Vi er også enige om, at EU skal stimulere debatten, men ikke diktere løsningerne. Dertil er landenes pensionssystemer for forskellige.

Lander igen i København, tænder for News og hører min partiformand, Villy Søvndal, fremføre argumenter om solidaritet, om hensynet til de der har arbejdet længst og en skarp kritik af regeringens sociale løsningsmodeller.

Sådan kan politiske overbevisninger krydse landegrænser. Kommissionen og regeringen har en uheldig alliance, når det eneste, de har for øje er økonomisk stabilitet. Kunsten er at kombinere tilstrækkelige pensioner, stærk solidaritet mellem samfundsgrupper og økonomisk bæredygtighed.

Det her er venstre mod højre. Det er kampen om løsningerne.

PR i en krisetid

Hvordan gør man euro, lånepakker, økonomi og finans til en rar ting?

MERCHANDISE. EU har et imageproblem. Få ved f.eks. hvor meget Unionen overhovedet betyder, og det er folk på gangene i Bruxelles svært klar over. Derfor må institutionerne hævde sig lidt, eller brandes om man vil, og det får mange udtryk. Når der ydes støtte til musikken sker det gerne til orkestre med navne som European Union Youth Orchestra eller European Union Baroque Orchestra. Når der ydes støtte til projekter i u-landene opstilles der gerne mægtige billboards med hilsen fra EU, og sådan kunne man fortsætte. Den slags deler vandene. Nogle ranker ryggen og føler sig

bekræftet i, at noget stort er på vej, andre vrisser af den snigende "euro-nationalisme", andre igen synes mest det er sjovt.

Der er dog én gren af EU-komplekset, som længe har haft svært ved at komme rigtig på banen. I embedsapparatet for Kommissæren for Finans og Økonomi, kaldet DG ECFIN, arbejder man til dagligt med økonomisk politik og med den fælles mønt, euroen. Hér har man haft svært ved at hamle op med billboards og koncertplakater. Det er vel noget med, at det er lidt tørt og trist, når nu den store sag for ECFIN er

økonomisk krise, lånepakker - og når den anbefalede kur er gevaldige nedskæringer.

Men nu er der alligevel ved at ske noget. I forbindelse med en konference i januar om den økonomiske krise, kunne de præsentere en serie små gaveprodukter, der lå i lange baner på et bord i foyeren. Bag bordet stod en storsmilende dame - parat til at forklare og hjælpe, hvis det var nødvendigt.

Og det var det i mit tilfælde. Jeg forstod f.eks. ikke, hvad en lille net førstehjælpstaske havde at gøre med ECFIN.

"Det er jo noget med at hjælpe folk," foreslog hun.

En frisk udmelding, synes jeg.

Men hvad så med den magnetiske papirclips - ville jeg vide - var det så noget med "at få tingene til at hænge sammen"? Hun nikkede tilfreds, for hurtigt at blive lidt studs, da jeg spurgte til den lille lygte på lommeringen (vel noget med at finde lys i mørket). "Enjoy" skrevet med eurotegn er vel lige lovlig tæt på Coca Cola-reklamerne, mente jeg.

Samme eurotegn gik igen på den gule cellofan om de sylrlige bolsjer. Jeg *måtte* spørge: Var det noget med at sluge den bitre pille?

Da var det hun begyndte at smile til den næste i køen.

Kenneth Haar

